

Praca doktorska o tytule *Nauczyciel akademicki w świecie zdalnej edukacji. Studium przypadku* obejmuje problematykę motywacji i barier pracowników Uniwersytetu Śląskiego, którzy w codziennej praktyce dydaktycznej wykorzystują metody i technik kształcenia na odległość. Problematyka pracy jest silnie związana z przyjęciem w uczelni Strategii Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego na lata 2012-2020, w której znajdują się wskazania odnośnie wprowadzania innowacyjności, w tym kształcenia na odległość. Głównym celem rozprawy jest poznanie nauczyciela akademickiego jako twórcy e-kursów, który korzysta z platformy edukacyjnej *Moodle* Uniwersytetu Śląskiego. Przedmiotem badania są motywacje i bariery nauczycieli akademickich przy tworzeniu e-kursów oraz sposób wykorzystania platformy *Moodle* do realizacji procesów dydaktycznych. Do osiągnięcia postawionych w rozprawie celów przeprowadzono analizę i krytykę piśmiennictwa, zastosowano metodę studium przypadku (Uniwersytet Śląski) oraz sondaż diagnostyczny. W związku z powyższym przeprowadzono wywiady skategoryzowane oraz ankietę elektroniczną.

Praca rozpoczyna się od rozdziału *Historia kształcenia na odległość*, w którym przedstawiono rozwój kształcenia na odległość w kontekście uczelni wyższych według trzech modeli: korespondencyjny, radiowo-telewizyjny, z wykorzystaniem komputerów oraz Internetu. Ponadto zaprezentowano historię e-kształcenia w Uniwersytecie Śląskim. Drugi rozdział *E-learning akademicki w Polsce* obejmuje przegląd polskich uniwersytetów publicznych ze szczególnym zwróceniem uwagi na kwestie wprowadzania kształcenia na odległość, prezentuje oprogramowanie *Moodle* oraz omawia najważniejsze działania, inicjatywy stowarzyszeń oraz organizacji wspierających rozwój e-learningu akademickiego w Polsce. Rozdział trzeci zatytułowany *Kształcenie na odległość w aktach prawnych, strategiach i programach rozwoju* dotyczy zagadnień prawnych oraz ważnych dokumentów regulujących kształcenia na odległość w Unii Europejskiej, poszczególnych krajach członkowskich w tym w Polsce oraz w Uniwersytecie Śląskim. Rozdział czwarty *Nauczyciel akademicki, jako nauczyciel edukacji zdalnej* został poświęcony zagadnieniu nauczyciela w kontekście nowoczesnego modelu nauczania ze zwróceniem uwagi na koncepcje behawiorystyczną oraz konstruktywistyczną. Ponadto przedstawiono kompetencje oraz role e-nauczyciela.

Część badawcza pracy rozpoczyna się rozważaniami na temat motywacji i barier nauczycieli akademickich do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Praca w dalszej części została podzielona na trzy główne problemy badawcze. Pierwszy z nich, zatytułowany *Nauczyciele akademicy*

Uniwersytetu Śląskiego a stosowanie metod i technik kształcenia na odległość, dotyczy przygotowania pracowników do pełnienia roli e-nauczycieli, działalności szkoleniowej Centrum Kształcenia na Odległość, motywów podjęcia prób przygotowania pierwszych e-kursów oraz badania motywacji wewnętrznej i zewnętrznej nauczycieli do podjęcia pracy z e-nauczaniem. Drugi problem badawczy, zatytułowany *Platforma e-learningowa Moodle w Uniwersytecie Śląskim*, obejmuje zagadnienia dotyczące rzeczywistego wykorzystania platformy. W związku z tym przeprowadzono analizę ilościową kursów oraz ich rodzajów w podziale na kursy wspomagane, b-learningowe oraz e-learningowe. Ponadto przeprowadzono analizę stosowanych przez nauczycieli grup narzędzi według następującego podziału: narzędzia multimedialne, interaktywne, Web 2.0, komunikacji oraz ewaluacji. Dodatkowo zaprezentowano stanowisko nauczycieli akademickich względem ich gotowości do dalszej pracy z e-kształceniem oraz opinię wobec powtórnego zastosowania tych metod we własnej praktyce nauczycielskiej. Ostatni problem badawczy, *E-nauczanie według nauczycieli akademickich nie korzystający z metod i technik kształcenia na odległość*, przedstawia stanowisko nauczycieli, którzy nie stosują e-edukacji we własnej praktyce. W tej części zaprezentowano przygotowanie nauczycieli do stosowania metod i technik kształcenia na odległość, przedstawiono ich opinie na temat e-edukacji oraz zaprezentowano powody, dla których nie są zainteresowani stosowaniem e-nauczania.

Przeprowadzone badania są próbą wypełnienia luki związanej z małą liczbą badań odnoszących się do nauczycieli jako praktyków e-nauczania, ale jednocześnie są rzeczywistą analizą kształcenia na odległość w obrębie Uniwersytetu Śląskiego, widzianą z perspektywy jej głównych realizatorów. Nauczyciele stosujący metody i techniki e-kształcenia dostarczyli informacji na temat opracowania, przygotowania kursów oraz codziennych problemów i zalet e-nauczania, ale także faktycznych potrzeb środowiska nauczycielskiego. Badanie nauczycieli pokazało rzeczywisty obraz ich potrzeb, oczekiwań, a tym samym podejścia do adaptacji nowoczesności do własnej praktyki i jej wykorzystania w pracy ze studentami.

The doctoral thesis entitled *Academic teacher in the world of distance education* covers the issue of motivation and barriers of the employees of the University of Silesia who use distance learning methods and techniques in their daily educational practice. The issues discussed in this thesis are strongly related to the adoption of the University of Silesia Development Strategy for 2012-2020, in which there are indications regarding the introduction of the innovations, also those connected with distance learning. The main aim of the dissertation is depiction of an academic teacher as the creator e-courses who uses the University of Silesia Moodle platform. Consequently, the subject of this study is motivation and barriers of academic teacher in creating e-courses and using Moodle platform for educational processes. In order to achieve the aims presented in the thesis, a detailed literary analysis and criticism was conducted, case study method (the University of Silesia) and diagnostic survey were used. Accordingly, categorized interviews and electronic surveys were conducted.

The thesis starts with the chapter on *History of distance learning*, in which the development of distance learning in the context of higher education is presented on the basis of three models: correspondence, radio and television, computers and the Internet. Moreover, the history of e-learning at the University of Silesia was presented. The second chapter entitled *Academic e-learning in Poland* is an overview of Polish state universities with particular focus on distance learning. It presents Moodle software in detail and discusses the most crucial action, initiatives of associations and organizations which support the development of academic e-learning in Poland. The third chapter entitled *Distance learning in legal acts, strategies and development plans* is related to legal questions and important documents regulating distance learning in the European Union, in particular in the member states, including Poland and the University of Silesia. The fourth chapter *Academic teacher as a teacher of distance education* is devoted to discussion of the teacher in the context of the modern teaching model. A considerable emphasis is put on behavioral and constructivist models. Furthermore, competences and roles of the e-teacher are discussed as well.

The research part of the work starts with reflections on the subject of motivation and barriers of academic teachers as far as conducting classes with the use of methods and techniques of distance learning is concerned. The thesis is further divided into three main research problems. The first of all entitled *Academic teacher of the University of Silesia and the methods and techniques of distance learning* involves the preparation of employees for the role of e-teachers, training activities of the Distance Learning Center

and motivation teachers to take e-learning in teaching. The second research problem entitled *E-learning platform Moodle at the University of Silesia* includes issues related to the actual use of the platform. Consequently, quantitative analysis of courses and their types was conducted: courses assisted, b-learning and e-learning courses. In addition, was analyzed the tools used by teachers in the following categories: multimedia tools, interactive tools, technology Web 2.0, communication and evaluation tools. In addition, the position of academic teachers was presented in relation to their willingness to continue to work with e-learning and their opinion on the re-use of these methods in their own teaching practice. The third research problem is *the advantages and disadvantages of Moodle platform in the opinion of the teachers of the University of Silesia and e-teaching according to the academic teachers who do not use the methods and techniques of distance learning* presents the position of teachers who do not use e-learning in their own practice. This part presents the preparation of teachers for the use of distance learning methods and techniques, their opinions on e-learning, and the reasons why they are not interested in using e-learning.

The research conducted is an attempt to fill the gaps associated with a small number of studies involving teachers as eLearning practitioners. Research is also a real analysis of distance learning at the University of Silesia,. Teachers using e-learning methods and techniques have provided information on the development, preparation of courses, and the advantages and disadvantages of e-learning and their needs. The teacher survey has shown the real of their needs, expectations, and approach to the introduction of modernity technology into their own didactic practice.